

Handläggare
Maria Haskas
Telefon: 08-50815082

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2024-09-26

Utreda övertagande av parkskötsel i egen regi

Redovisning av uppdrag från stadsdelsnämnden

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens utredning om parkskötsel i egen regi.
2. Stadsdelsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att påbörja förberedelserna för ett övertagande av parkskötseln i egen regi från och med 1 oktober 2026.

Sammanfattning

Skarpnäcks stadsdelsnämnd har i verksamhetsplanen för 2024 gett förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheter till parkdrift i egen regi samt utformning av eventuell samverkan med övriga stadsdelsförvaltningar i region östra Söderort.

Utgångspunkten för förvaltningens utredning har varit att uppskatta vad det skulle kosta att driva parkskötsel i egen regi. Detta ställs mot de kostnader förvaltningen har idag. Förvaltningen har också uppskattat kostnader för initiala investeringar och vilka ökade driftskostnader som skulle uppstå under övergångsåret.

Förvaltningens utredning visar att parkskötsel i egen regi skulle innebära en mindre kostnadsökning men att det finns andra fördelar med att organisera driften i egen regi. Tidsvinster, större flexibilitet att prioritera och pröva nytt, bättre kontinuitet och högre kvalitet.

Bakgrund

I verksamhetsplanen för 2024 gav Skarpnäcks stadsdelsnämnd förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheter till parkdrift i egen regi samt utformning av eventuell samverkan med övriga stadsdelsförvaltningar i region östra Söderort. I nämndens verksamhetsplan för 2024 finns även denna precisering av uppdraget: ”Skarpnäcks, Enskede Årsta Vantörs och Farstas stadsdelsnämnder har idag parkskötsel upphandlat och arbetet utförs

av privata aktörer. År 2023 påbörjade Farsta stadsdelsnämnd en utredning om att utföra parkskötseln i egen regi. Under 2024 ska även Enskede Årsta Vantörs och Skarpnäcks stadsdelsnämnder utreda frågan. Målsättningen ska vara att komma igång med verksamhet i egen regi så fort som praktiskt, ekonomiskt och avtalsmässigt möjligt. De tre nämnderna ska samarbeta i själva utredningsarbetet. De ska också titta på möjliga samverkansområden när driften utförs i egen regi – lokaler, maskiner, specialistfunktioner etcetera.”

Nuläge

Inom stadsdelsområdet finns 27,8 miljoner kvadratmeter park- och grönområden med 41 lekplatser, 4 plaskdammar, 5 mil parkväg, 3 strandbad, 3 hundrastgårdar och 4 utegym etcetera. Idag har förvaltningen en enhetschef/utredare samt två medarbetare som arbetar med förvaltning och utveckling av stadsdelsområdets parker och grönområden. De medarbetarna har titeln parkingenjör. När det kommer till förvaltning, det vill säga den löpande skötseln, är uppgiften för stadsdelsförvaltningen att beställa och följa upp de tjänster som nämnden har upphandlat. Utöver det ingår administration, remissvar, ekonomisk uppföljning, dialog med medborgare, beställning av uppdrag, svar på medborgarförslag, entreprenaduppföljning samt uppdrag förknippade med kommunfullmäktiges budget. Följande tjänster är i dagsläget upphandlade och utförs av privata entreprenörer:

- parkskötsel och barmarksrenhållning
- vinterväghållning
- arboristtjänster
- skötsel av plaskdammar
- vattenprovtagning
- besiktning av lekplatser och utegym
- dykning vid badplatser
- bortforsling av tjuvtippar

Uppdraget från nämnden är begränsat till parkskötsel och förvaltningen bedömer att det är lämpligt att fortsätta upphandla privata entreprenörer för övriga punkter. Förvaltningen bedömer att vissa specifika parkskötseltjänster eventuellt även fortsättningsvis bör upphandlas, exempelvis ängsslätter, vassröjning med flera.

Ärendet

Utgångspunkten för förvaltningens utredning har varit att uppskatta vad det skulle kosta att driva parkskötsel i egen regi. Det handlar om initiala investeringskostnader och därefter löpande drift, samt till viss del dubbla kostnader under övergångsperioden. Detta ställs mot de kostnader förvaltningen har idag för personal och

upphandlade tjänster. Beräkningarna utgår från 2024 års löne- och kostnadsläge. Därutöver presenteras de fördelar och risker förvaltningen ser kopplat till övertagande av parkskötsel i egen regi.

Kostnaderna för parkskötsel är uppdelade i fem poster:

1. Bemanning
2. Maskiner och utrustning
3. Lokaler och ytor ute
4. Förbrukningskostnader
5. Upphandlade tjänster

1. Bemanning

För att få en uppskattning av hur stor bemanning som krävs har förvaltningen jämfört storleken på stadsdelsområdets park- och grönområden med Skärholmens stadsdelsområde som driver parkskötsel i egen regi. Skarpnäcks grönytor uppgår till 27,8 miljoner kvadratmeter jämfört med 15 miljoner kvadratmeter i Skärholmen. Skärholmen har fyra tillsvidareanställda och två säsongsanställda yrkesarbetare, vilket i jämförelsen avrundats till fem på helåret. Med utgångspunkt från Skärholmens nuvarande bemanning för parkskötsel med hänsyn tagen till storleken på park- och grönområden i Skarpnäcks stadsdelsområde har förvaltningens behov uppskattats till 9,27. Förvaltningen bedömer att den personalstyrka som krävs för att bedriva parkskötsel i egen regi uppgår till sju park- och trädgårdsarbetare varav två samordnare, en maskinförare, en hantverkare (samt två parkingenjörer och en enhetschef som redan finns på plats idag). Utöver det finns möjlighet att ta emot personer inom olika arbetsmarknadsåtgärder och ferieungdomar. Med genomsnittliga lönenivåer i 2024 års löneläge och med arbetsgivaravgifter summeras kostnaden för bemanning till 8 miljoner kronor årligen. Exakt antal medarbetare, exakta kompetenser och organisation kan förstås ändras vid ett eventuellt genomförande. Därtill pågår nu en utredning om enhetlig chefsstruktur i staden som kan komma att påverka organisationen på enheten.

2. Maskiner och utrustning

Maskiner och annan utrustning är initiala investeringar, som därefter belastar driftsbudgeten genom kapitalkostnader (avskrivning och internränta som för år 2024 ligger på 2,8 procent). En initial investering är också iordningställande av en lokal. Vissa fordon kan leasas och belastar på så vis driftsbudgeten. Det är många olika maskiner och utrustning som förvaltningen bedömer skulle behövas – allt från traktorer och golfbilar till röjsågar och krattor. Priset för maskiner och utrustning avgörs vid en upphandling, men genom beräkningar baserade på stadens

befintliga avtal uppskattas att investeringskostnaden uppgår till 6,5 miljoner kronor, vilket ger kapitalkostnader på 1,1 miljoner kronor år 1. Kapitalkostnaderna minskar år för år. För fordon som istället kan leasas uppskattas kostnaden till 560 000 kronor årligen. Driftskostnaden för inköpta och leasade maskiner och utrustning blir därmed cirka 1,7 miljoner kronor år 1, för att därefter minska något årligen i den del som gäller kapitalkostnader.

3. Lokaler och ytor ute

Förvaltningen uppskattar att verksamheten skulle behöva ett garage med verkstad och tvätthall om cirka 200 kvadratmeter. Garaget måste ha möjlighet att kunna förvara viss mängd bränsle, vilket ställer krav på säkerhet. Därtill behövs två personalutrymmen å cirka 50 kvadratmeter för ombyte och rast. Eventuellt kan åtminstone ett av personalutrymmena samlokaliseras med någon av nämndens nuvarande verksamheter och lokaler. Förvaltningen uppskattar en genomsnittlig hyra per kvadratmeter på 1 615 kronor och år i de områden i stadsdelsområdet. Det ger en årlig kostnad för lokaler på 484 500 kronor, som avrundas till 0,5 miljoner kronor. Förutom lokaler behöver verksamheten ytor ute. Det är ytor för kompost, material, redskap och eventuellt en byggbod. I dagsläget finns en sådan yta i Skrubba. Eventuellt skulle ytterligare en yta behöva iordningställas med stängsel, grindar, el, och markbeläggning. Det är en typ av investering som kan täckas med parkinvesteringsmedel som nämnden tilldelas varje år.

4. Förbrukningskostnader

Verksamheten kommer årligen behöva en budget för löpande förbrukningskostnader, det vill säga löpande avgifter och förbrukningsvaror. Det rör sig om el och avgifter för avfall samt vatten, redskap, verktyg, plastsäckar, gödsel, jord, fröer, färg, bränsle etcetera. Förvaltningen beräknar de kostnaderna till 2,4 miljoner kronor årligen. I dagsläget har förvaltningen 0,3 miljoner kronor i elkostnader och vattenförbrukning, resterande hanteras inom ramen för befintliga entreprenadavtal.

5. Upphandlade tjänster

Som nämnts tidigare föreslår förvaltningen att ett antal tjänster fortsatt upphandlas från privata utförare, även om parkskötsel bedrivs i egen regi. I tabellen nedan har listas dessa tjänster tillsammans med dagens kostnader. I posten specifika parkskötseltjänster ingår bland annat ängsslätter, vassröjning med flera.

Upphandlad tjänst	Årlig kostnad, mnkr
Vinterväghållning	2,5
Arboristtjänster	0,3

Plaskdammar och vattenprovtagning	0,6
Specifika parkskötseltjänster	0,8
Summa	4,2

Jämförelse av total uppskattad kostnad för drift

Poster	Idag	Egen regi
Bemanning	2,9	8
Maskiner och utrustning	0	1,7
Lokaler och ytor ute	0	0,5
Förbrukningskostnader	0,3	2,4
Upphandlade tjänster	13,1	4,2
Summa	16,3	16,8

Kostnader i mnkr, 2024 års löne- och kostnadsläge

Som tabellen visar skulle drift i egen regi bli uppskattningsvis 0,5 miljoner kronor dyrare per år än fortsatt skötsel på entreprenad, med reservation för att alla belopp utom kostnaden för dagens upphandlade tjänster bygger på ungefärliga uppskattningar.

Övergångsåret 2026

Nämndens nuvarande avtal om parkskötsel löper ut den 30 september 2026. Om nämnden väljer att därefter bedriva parkskötsel i egen regi uppstår dubbla driftskostnader under ett par månader inför övertagandet – dels för upphandlad entreprenör, dels för nya medarbetare, lokaler och maskiner.

Å andra sidan krävs inte full bemanning för egenregidriften under de sista månaderna 2026, inte heller en komplett maskinpark. Förvaltningen har räknat med halverad bemanning under övergångsåret. Tabellen nedan visar en uppskattning av driftskostnader under övergångsåret, med utgångspunkt från samma utgiftsposter som ovan.

Poster	Entreprenad jan-sept 2026	Egen regi aug-dec 2026	Totalt
Bemanning	2,2	1,7	3,8
Maskiner och utrustning	0,0	0,5	0,5
Lokaler och ytor ute	0,0	0,3	0,3
Förbrukningskostnader	0,2	1,0	1,2
Upphandlade tjänster	9,8	1,8	11,6
Summa	12,2	5,3	17,4

Under 2026 och 2027 behöver investeringar om totalt 6,5 miljoner kronor göras i maskiner och utrustning. Förvaltningen har räknat med två tredjedelar av investeringarna 2026 och en tredjedel 2027. Ytor ute som kan behöva iordningställas 2026 finansieras inom nämndens parkinvesteringsmedel och tas därför inte upp i tabellen ovan.

Tidplan

Om nämnden fattar beslut om en övergång av parkskötsel i egen regi skulle en preliminär tidplan kunna se ut enligt nedan.

När	Aktivitet
2025	Upphandla maskiner
2025	Upphandla tjänster tex vinterväghållning
2025	Leta lokaler och ytor ute
Våren 2026	Ta fram arbetsmiljörutiner
Våren 2026	Rekrytera en första omgång av medarbetare
Våren 2026	Iordningställa ytor ute
Våren 2026	Eventuella lokalanpassningar
Sommaren 2026	Iordningställa lokal
September 2026	Introducera medarbetare
1 oktober 2026	Övertagande av drift
2027	Rekrytera och introducera en andra omgång av medarbetare

Möjliga samarbeten

Under utredningens gång har förvaltningen samarbetat med andra stadsdelsförvaltningar som har fått i uppdrag av sina respektive stadsdelsnämnder att utreda parkskötsel i egen regi. Tillsammans med Farsta och Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning har ett antal möjliga samverkansområden identifierats. Till exempel lokaler och upplagsytor, transporter, slätterteam samt vissa specialistfunktioner som till exempel lekplatsbesiktning. Dialog har också förts i större grupp där även Bromma, Järva och Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltningar deltagit och där samverkan kring miljökrav, upphandlingar av maskiner och tjänster, rekryteringar, arbetsmiljörutiner och utbildningar lyfts. Samverkan med angränsande stadsdelsförvaltningar kan vara effektivt och minska kostnaderna. Kostnadsberäkningarna i denna utredning har dock inte tagit med den aspekten. Dialog och samverkan pågår med såväl berörda stadsdelsförvaltningar i östra Söderort, som med samtliga övriga stadsdelsförvaltningar som utreder eller har fattat beslut om övertagande av parkskötsel i egen regi.

Fördelar och risker med egen regi

Förvaltningen ser flera fördelar med att bedriva parkskötseln i egen regi. Drift i egen regi skulle minska den tid som används för att beställa och framför allt kontrollera. Dagens upphandlade entreprenad består av en huvudentreprenör med flera underentreprenörer. Det gör att kommunikationsvägarna blir långa, vilket inte sällan leder till missuppfattningar och ineffektivitet. Tid som idag läggs på att beställa, kontrollera och kommunicera kan istället läggas på att utföra. Förvaltningen bedömer också att en verksamhet i egen regi innebär en större kontroll över både utförande och ekonomi. Driften får en annan flexibilitet och förvaltningen kan i större utsträckning prioritera mellan insatser. Det ger också utrymme för att pröva nya arbetssätt och innovativa idéer.

Som arbetsgivare får staden större kontroll över parkarbetarnas anställningsvillkor, och på så sätt kan god kontinuitet i bemanningen åstadkommas. På sikt rätt kompetens bland medarbetarna säkras, något som förhoppningsvis kan ge högre kvalitet i utförandet. Medarbetarna kommer också med tiden att få bättre lokalkännedom och kan se behov och prioritera klokt. En verksamhet i egen regi kan även ta emot personer som behöver olika former av arbetsmarknadsinsatser och ferieungdomar. Med bemanning i egen regi får förvaltningen ökad rådgivning i att hantera oväntade händelser – en storm, omfattande skadegörelse eller liknande.

I dagsläget har nämnden ett gemensamt avtal med Farsta stadsdelsnämnd gällande parkskötsel. Farsta stadsdelsförvaltning fick i mars 2024 i uppdrag av stadsdelsnämnden i Farsta att påbörja förberedelserna för ett övertagande av parkskötseln i egen regi från och med 1 oktober 2026. Att handla upp parkskötseln på egen hand skulle för Skarpnäcks del innebära en risk för ökade kostnader på grund av halverad volym jämfört med nuvarande avtal. Utöver det ser förvaltningen också att minskade möjligheter till samordning mellan avtal och därigenom effektivisering av bemanning skulle kunna vara en konsekvens vid en egen upphandling av parkskötsel.

Risker med egen regi handlar bland annat om utmaningar gällande kompetensförsörjning – att hitta tillräckligt antal medarbetare med rätt kompetens och till rimliga lönekostnader. Det finns också många risker i arbetet som medför ett stort arbetsmiljöansvar. Förvaltningen ser också sårbarheter med maskiner som oväntat kan gå sönder. Övertagandet är i sig en risk då det alltid uppstår en inkörningsperiod för ny personal oavsett driftsform. Denna risk

minskas genom god planering och struktur vilket möjliggörs av att ett övertagande skulle ske först efter sommaren 2026.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom enheten för stadsmiljö och stadsutveckling i samverkan med/med stöd från avdelningen för HR och kansli samt avdelningen för ekonomi, lokal och IT. Underlag har inhämtats från andra stadsdelsförvaltningar som har liknande utredningsuppdrag samt från Skärholmens stadsdelsförvaltning som sedan många år driver parkskötsel i egen regi. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp och pensionsråd den 19 september 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens utredning visar att parkskötsel i egen regi skulle innebära en mindre kostnadsökning men att det finns andra fördelar med att organisera driften i egen regi. Tidsvinster, större flexibilitet att prioritera och pröva nytt, bättre kontinuitet och högre kvalitet.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens utredning samt ger förvaltningen i uppdrag att ta över parkskötseln i egen regi från och med 1 oktober 2026.

Karin Bülow
Karin Bülow
Stadsdelsdirektör
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Stadsdelsdirektör	2024-09-05